

2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen, gedefinieerd als 'het vermogen van de gemeente om niet structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de gemeentelijke taken te kunnen blijven voortzetten', bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente.

2.1 BELEID

Tot het weerstandsvermogen behoren het vrije aanwendbare deel van de algemene reserve, de niet benutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

	2017	2018	2019	2020	2021
Raming ontwikkeling algemene reserve	17.589.480	17.531.438	17.823.921	18.334.296	18.384.468
Benodigde weerstandscapaciteit	16.460.000	16.460.000	16.460.000	16.460.000	16.460.000
Ratio weerstandsvermogen	1,07	1,06	1,08	1,11	1,11

Beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen dient inzicht te geven in de omvang en opbouw van de gemeentelijke weerstandscapaciteit, alsook wat de relevante risico's en de eventuele financiële gevolgen zijn. Op basis daarvan moet antwoord gegeven worden op de vraag in hoeverre het weerstandsvermogen voldoende is.

Het weerstandsvermogen laat een neutrale ontwikkeling zien. Er wordt geen rente meer toegevoegd aan de algemene reserve. In plaats daarvan wordt het begrotingsaldo toegevoegd. Als dit achterwege gelaten zou worden vindt er geen groei van de algemene reserve meer plaats. Dat betekent dat na elke "greep" uit de reserve en een herstelplan gemaakt moet worden vertaald in bezuinigingen. Met bovenstaande ontwikkeling wordt voldaan aan het door de provincie gehanteerde minimum van 1,0. De gewenste ratio ligt echter binnen een bandbreedte van 1,2 en 1,4.

2.2 NIET BENUTTE BELASTINGCAPACITEIT

De limitering op de tarieven OZB is afgeschaft. Hierdoor hebben gemeenten meer beleidsvrijheid en financiële ruimte gekregen. Dit mag evenwel niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve belastingdruk. Er is daarom een macronorm ingesteld. De ontwikkeling van de lokale lasten zal worden gevolgd en zo nodig onderwerp vormen van bestuurlijk overleg, waarna het rijk in geval van overschrijding van de macronorm kan ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. De macronorm voor 2016 is 1,57%. In het Coalitiedocument 'Hellevoetsluis, een sterke stad', alsmede in het Collegeprogramma 2014-2018 is vastgelegd dat de tarieven van de belastingen in de periode 2014-2018 maximaal met het trendmatige percentage mogen stijgen. Als de uitvoering van essentiële gemeentelijke taken in gevaar komt, dan is een aanpassing van de OZB evenwel bespreekbaar.

2.3 STILLE RESERVES

Stille reserves zijn de meerwaarden van de activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, die direct verkoopbaar zijn zonder dat dit het functioneren van de gemeente aantast. Om te kunnen beoordelen of er bij de gemeente Hellevoetsluis sprake is van de aanwezigheid van stille reserves is onderzoek gedaan naar de omvang en samenstelling van

de activa. Daarbij is van belang te weten dat alle activa tegen de verkrijgingsprijs (na aftrek van de reeds gepleegde afschrijvingen) op de balans staan en dat herwaardering naar economische waarde niet is toegestaan. Om activa tot de stille reserves te mogen rekenen en dus tot het weerstandsvermogen, moeten deze voldoen aan de voorwaarde dat deze direct verkoopbaar zijn zonder het functioneren van de gemeente aan te tasten. Deze laatste toevoeging is van belang, er zijn immers eigendommen in gemeente bezit die direct kunnen worden verkocht. In de eerste helft van 2012 is een onderzoek gedaan naar de betekenis van de activa voor de gemeentelijke bedrijfsvoering. Hierbij is rekening gehouden met de kerntaken van de gemeente en strategische bezittingen. Als gevolg van deze afweging is een lijst ontstaan van gebouwen die voor verkoop in aanmerking komen. Bij verkoop komt de boekwinst, dit is de opbrengst na aftrek van de gemaakte kosten, ten gunste van de algemene reserve. Concluderend kan worden gesteld dat er wel wordt beschikt over stil gemeentelijk vermogen, maar niet over stille reserves in de zin van het BBV.

2.4 RISICO'S

De belangrijkste risico's kunnen zich voordoen op de volgende onderdelen: de algemene uitkering waaronder de decentralisaties Jeugdzorg, Awbz en de Wet werken naar vermogen. De algemene uitkering behelst meer dan 50% van de dekkingsmiddelen van de gemeente. De uitkering is sterk conjunctuurgevoelig. Naast deze gevolgen zullen ook de decentralisaties van invloed blijven op de omvang van de algemene uitkering. De omvang van de algemene uitkering is verder voor een deel afhankelijk van inwoner/woningprognoses. Rekening wordt gehouden met een verdere lichte teruggang van het aantal inwoners. De bouw van nieuwe woningen wordt gestimuleerd om deze teruggang zoveel mogelijk tegen te gaan.

2.5 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)

Met ingang 1 januari 2016 vallen de lagere overheden ook onder de Wet op de vennootschapsbelasting. Dit houdt in dat de niet-wettelijke of niet-overheidstaken vallen onder het regime van de VPB. De VPB is een ondernemerswinstbelasting. Er dient dus allereerst vastgesteld te worden of er sprake is van een onderneming en of er winst wordt gemaakt. Binnen de gemeentelijke activiteiten is getoetst of dit binnen de gemeentelijke activiteiten van toepassing is. Hiervoor is een toets gemaakt voor de grondexploitaties en de overige gemeentelijke activiteiten. De toets met betrekking tot de grondexploitaties zal elk jaar plaatsvinden. Voor de overige activiteiten eerst nadat wordt ingeschat dat dit gewenst is. Beide toetsen laten zien dat het niet waarschijnlijk is dat in de eerst komende jaren de gemeente VPB-plichtig zal zijn. Definitieve belastingplicht kan alleen worden vastgesteld na afloop van een dienstjaar en na toetsing/onderzoek van de belastingdienst. Deze laatste bedoelde toetsing/onderzoek kan maximaal vijf jaar na afloop van het desbetreffende dienstjaar plaatsvinden. Volledige zekerheid is op voorhand niet te geven, maar is uiteindelijk afhankelijk van de belastingdienst en eventuele bezwaar- en beroepsprocedures.

2.6 HANDHAVING

Bij de uitoefening van de handhavende taken kunnen zich situaties voordoen waarbij de gemeente wordt geconfronteerd met schadeclaims.

2.7 GRONDEXPLOITATIE

De ontwikkeling van de diverse complexen en daarmee ook de woningmarkt staat als gevolg van de economische crisis nog steeds sterk onder druk. Daarmee zijn ook de risico's voor de gemeente nog nadrukkelijk aanwezig. Zo nu en dan zijn er lichte tekenen van herstel, maar dit herstel zet nog niet door. Afgewacht moet worden in welke mate de woningmarkt zich zal herstellen. Gunstig is dat er geen grote voorraad bouwrijpe grond is. Wel is bij enkele complexen sprake van forse boekwaardes door verwerving en kostentoe rekening. Door verschuivingen in voorgenomen en geraamde infrastructuur en heroriëntatie op de

complexen zijn middelen vrijgemaakt om voor de meest risicovolle exploitaties voorzieningen te vormen. Per complex is een risicoanalyse gemaakt, verwezen kan worden naar de paragraaf Grondbeleid.

2.8 UITVOERING PARTICIPATIEWET

Ook hier is sprake van een conjunctuur gevoelig onderdeel. Immers een neergaande conjunctuur levert per definitie een hogere instroom op in de WWB. Onder de huidige economische omstandigheden wordt landelijk een groei van het aantal cliënten verwacht. In hoeverre dit ook gevolgen heeft voor de ontwikkeling van de cliëntenaantallen van Hellevoetsluis is niet te voorspellen.

2.9 BEDRIJFSVOERING

De gemeente heeft ongeveer 285 personeelsleden in dienst en omvat 230,6 fte. Het budget (inclusief griffie) daarvoor bedraagt ca. € 15,9 miljoen. De afhankelijkheid van de gemeente van bepaalde categorieën medewerkers (zogenaamde sleutelfuncties en daarmee samenhangende frictieverschijnselen) is daardoor relatief groot. Gevolg is extra inhuur van personeel. Verder is sprake van een vergrijzing van de organisatie waardoor de kans op een hoger ziekteverzuim toeneemt. In het kader van de Wet Poortwachter zijn de financiële risico's voor de gemeente toegenomen. Om deze risico's zoveel mogelijk te beheersen wordt uitvoering gegeven aan een strategisch personeelsplan.

2.10 RISICOBEBEERSING

Voor de grondexploitatie, het grootste risico-onderdeel, is een risicoanalyse per project. Verder is in het kader van de niet financiële rechtmatigheid een Risicobeheersingsplan opgesteld. Daarin worden per programma de risico's op taakonderdelen geduid alsmede de maatregelen ter beperking van deze risico's. Mede ter beperking van risico's is voor alle belangrijke processen een procesbeschrijving gemaakt. Deze processen worden regelmatig gemonitord.

2.11 RATIO'S

Op basis van artikel 15, 1^e lid, van de Financiële verordening wordt in deze paragraaf nader inzicht verstrekt in de solvabiliteit en schuldpositie van de gemeente.

De solvabiliteitsratio in deze begroting wordt berekend op basis van de jaarrekening 2015. Dit is de door de gemeenteraad laatst vastgestelde jaarrekening. Op de balans van deze jaarrekening bedroeg het eigen vermogen € 27.093 mln. op een balanstotaal van € 139.094. Dit laat een solvabiliteitsratio zien van 19,3%. Dit betekent ten opzichte van vorig jaar een stijging met 0,5 procentpunt.

De vaste schuld per inwoner bedroeg bij de begroting 2016 € 2.132 en bedraagt nu € 2.210. Het gemiddelde rentepercentage is daarentegen gedaald van 3,36 naar 3,03. Dit wordt veroorzaakt doordat na 1 juli 2015 € 8 mln. is geleend tegen een negatief rentepercentage van 0.02% in samenhang met voortdurende lineaire aflossingen van geldleningen met over het algemeen een rentepercentage van meer dan 3%.

Op basis van de brief van de provincie PZH-2015-520589044 worden de volgende ratio's verplicht in deze paragraaf opgenomen:

Netto schuldquote							
		Rek 2015	Begr 2016	Begr 2017	Begr 2018	Begr 2019	Begr 2020
A	Vaste schulden	83.202	85.538	71.903	66.267	60.626	55.099
B	Netto vlottende schuld	10.866	10.866	21.399	26.624	30.925	33.218
C	Overlopende passiva	1.640	1.640	1.640	1.640	1.640	1.640
D	Financiële activa	5.333	5.333	5.333	5.333	5.333	5.333
E	Uitzettingen	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360
F	Liquide middelen	8	1.998	8	8	8	8
G	Overlopende activa	170	170	170	170	170	170
H	Totale baten exl res	96.346	92.983	93.875	93.688	93.361	93.361
		77,7	80,9	78,9	78,6	77,5	74,0

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen							
		Rek 2015	Begr 2016	Begr 2017	Begr 2018	Begr 2019	Begr 2020
A	Vaste schulden	83.202	85.538	71.903	66.267	60.626	55.099
B	Netto vlottende schuld	10.866	10.866	21.399	26.624	30.925	33.218
C	Overlopende passiva	1.640	1.640	1.640	1.640	1.640	1.640
D	Financiële activa	8.231	8.231	8.231	8.231	8.231	8.231
E	Uitzettingen	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360
F	Liquide middelen	8	1.998	8	8	8	8
G	Overlopende activa	170	170	170	170	170	170
H	Totale baten exl res	96.346	92.983	93.875	93.688	93.361	93.361
		74,7	77,7	75,8	75,5	74,4	70,9

Solvabiliteitsratio							
		Rek 2015	Begr 2016	Begr 2017	Begr 2018	Begr 2019	Begr 2020
A	Eigen vermogen	26.797	26.802	26.184	25.907	25.822	25.679
B	Balans totaal	139.114	141.455	137.715	137.027	135.602	132.225
		19,3	18,9	19,0	18,9	19,0	19,4

Grondexploitatie							
		Rek 2015	Begr 2016	Begr 2017	Begr 2018	Begr 2019	Begr 2020
A	NIEGG	2.781	0	0	0	0	0
B	BIE	14.362	14.362	14.362	14.362	14.362	14.362
C	Totale baten exl res	96.346	92.983	93.875	93.688	93.361	93.361
		17,8	15,4	15,3	15,3	15,4	15,4

Structurele exploitatieruimte							
		Rek 2015	Begr 2016	Begr 2017	Begr 2018	Begr 2019	Begr 2020
A	Totale structurele lasten	95.975	89.184	93.841	93.875	93.158	93.495
B	Totale structurele baten	99.063	90.316	93.399	93.554	93.361	93.361
C	Totale structurele toev res	1.528	1.415	0	0	0	0
D	Totale structurele ontr res	143	143	109	109	109	109
E	Totale baten	96.346	92.983	93.875	93.688	93.361	93.361
		4,6	2,6	-0,6	-0,5	0,1	-0,3

Belastingcapaciteit							
		Rek 2015	Begr 2016	Begr 2017	Begr 2018	Begr 2019	Begr 2020
A	OZB-lasten gezin bij gem WOZ-waarde	191	190	188	188	188	188
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	144	148	149	149	149	149
C	Afvalstoffenheffing gezin	205	206	208	208	208	208
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0	0
E	Totale woonlasten	540	544	545	545	545	545
F	Woonlasten landelijk gemiddelde gezin 2016	723	723	723	723	723	723
		74,7	75,2	75,4	75,4	75,4	75,4

De netto-schuldquote daalt, dit wordt veroorzaakt doordat meerjarig nog geen rekening wordt gehouden met het aantrekken/vervangen van vaste geldleningen. De wens is om het percentage niet boven de 80% te laten stijgen. Daarentegen dient dit wel afgezet te worden tegen het uitgangspunt dat de vaste geldleningen alleen mogen dienen ter dekking van vaste activa. Daarnaast dient sprake te zijn van een structureel sluitende begroting. Wordt aan deze voorwaarden voldaan, dan behoeft een stijging boven de 80% op zich nog geen bijzondere aandacht. Een solvabiliteitsratio tussen de 15 en 20% is minimaal het doel. Daaraan wordt thans voldaan.

Met betrekking tot de grondexploitatie is er sprake van een bijzondere situatie daar eind 2015 de exploitatie-opzet Kickersbloem III is vastgesteld. Deze vaststelling geeft een bijzonder beeld en daardoor valt het moeilijk te vergelijken. De opzet wordt nauwlettend gevolgd.

Er is sprake van een sluitende meerjarenbegroting, dus het percentage van 0 geeft geen aanleiding tot bijzondere acties.

Als gevolg van specifiek gemeentelijk beleid bevindt Hellevoetsluis zich op de tweede plaats van de landelijke COELO-atlas voor gemeentelijke heffingen. Er is dus ruimte binnen het belastinggebied, maar vanwege politieke redenen wordt hiervan voorshands geen gebruik gemaakt.

2.12 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Overeenkomstig de vernieuwde voorschriften BBV dient met ingang van 1 januari 2017 bij de begroting ook een geprognosticeerde balans te worden opgenomen. Doel is om een beter inzicht te krijgen in het EMU-saldo alsmede de toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van de meerjareninvesteringen en het meerjarig financieringsperspectief. Met het oog daarop kan het volgende inzicht worden verstrekt:

Geprognosticeerde Balans 2015 - 2020						
	31-dec-15	31-dec-16	31-dec-17	31-dec-18	31-dec-19	31-dec-20
Afschrijvingen	5.097	4.304	5.205	5.129	5.036	5.093
Nieuwe investeringen	3.808	4.675	3.455	4.441	3.611	1.716
Vaste activa	106.433	106.804	105.054	104.366	102.941	99.564
Voorraden	17.143	17.123	17.123	17.123	17.123	17.123
Vorderingen	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360
Liquide middelen	8	1.998	8	8	8	8
Overlopende activa	170	170	170	170	170	170
	139.114	141.455	137.715	137.027	135.602	132.225
Eigen vermogen	26.797	26.802	26.184	25.907	25.822	25.679
Voorzieningen	16.609	16.609	16.589	16.589	16.589	16.589
Vaste schulden	83.202	85.538	71.903	66.267	60.626	55.099
Vlottende schulden	10.866	10.866	21.399	26.624	30.925	33.218
Overlopende passiva	1.640	1.640	1.640	1.640	1.640	1.640
	139.114	141.455	137.715	137.027	135.602	132.225

Uit bovenstaand overzicht blijkt een redelijk stabiel investeringsprogramma. In samenhang met de afschrijvingen en aflossing van de vaste geldleningen levert dit een prognose op van oplopende financieringsbehoefte die voorshands tot uitdrukking is gebracht bij de vlottende schuld. Deze financieringsbehoefte wordt nagenoeg in zijn geheel veroorzaakt door de aflossing vaste schuld. Het financieringsbeslag als gevolg van nieuwe investeringen versus afschrijvingen zit gemiddeld iets boven het miljoen. Daarentegen komen de afschrijvingen goed overeen met de aflossingen. Alles bij elkaar in overweging nemende laat de meerjarenprognose een stabiele ontwikkeling zien zonder al te grote afwijkingen. Een en

ander hangt overigens wel samen met de daadwerkelijke uitvoering van de voorgenomen investeringen. Uiteraard geldt dat des te verder in de prognoses des te onzekerder het wordt.

2.13 HET BENODIGDE WEERSTANDSVERMOGEN

De bepaling van het maximaal benodigde weerstandsvermogen is gebaseerd op het model van Van Unen en Teerlink*. Voordeel van deze benadering is dat:

- het gebruik van zware ingewikkelde rekenmodellen wordt voorkomen;
- maatwerk mogelijk is;
- gewerkt wordt met algemeen aanvaardbare en overzichtelijke criteria;
- sprake is van een hoge mate van gebruiksvriendelijkheid en transparantie voor het bestuur (raad en college).

Bovendien is het model gecheckt op realiteitsgehalte en is het flexibel. Het kan zonder veel moeite aangepast worden aan gewijzigde omstandigheden in bestuur, organisatie en lokale samenleving.

* Overheidsmanagement, 10/2006

2.14 DE BEPALING VAN HET RISICO

Uitgegaan wordt van 4 categorieën risico's die zich in de praktijk kunnen voordoen. Alle risico's die zich in de praktijk voor kunnen doen, vallen in één van de categorieën. Het gaat dan om:

1. Lasten van de Gewone Dienst;
2. Baten van de Gewone Dienst;
3. Grondexploitatie;
4. Balans.

Voor elke categorie wordt een genormeerd benodigd weerstandsvermogen bepaald. Tezamen vormen die de totaal berekende benodigde maximale weerstandsvermogen.

Ad 1. Lasten Gewone Dienst

Hier doen zich de meeste risico's voor. Een normatief bepaalde buffer wordt gebaseerd op de uitkomst van op voor de gemeente relevante criteria (= risicoprofiel gemeente) Gescoord wordt op een 4-puntsschaal (1=laag risico, 4=hoog risico). Voor de eenvoud en inzichtelijkheid is gekozen voor slechts 4 gradaties. Voor de weging worden de volgende criteria gehanteerd:

- Beheer- of groeigemeente;
- Sociale structuur;
- Centrumfunctie;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Kwaliteit ambtelijk en bestuurlijk management;
- Beheer kapitaalgoederen.

In het onderstaande overzicht zijn de scores voor Hellevoetsluis weergegeven. Uiteraard is bij de toekenning van de scores sprake van een zekere subjectiviteit. Normale voorzichtigheid is betracht en aangesloten is zoveel mogelijk bij het gematigd risicoprofiel dat Hellevoetsluis kent.

SCORE	1	2	3	4
Beheer- of groeigemeente			X	
Sociale structuur			X	
Centrumfunctie		X		
Demografische structuur			X	
Bedrijfsvoering			X	
Verbonden partijen		X		
Kwaliteit ambtelijk en bestuurlijk management		X		
Beheer kapitaalgoederen		X		
Totaal	0	4	4	0
Gewicht	1x	2x	3x	4x
Eindtotaal	0	8	12	0

De totaal score bedraagt 20 punten.

De volgende stap is de scores te koppelen aan een bijbehorend percentage van de lasten van de gewone dienst waardoor in feite de risico's uitgedrukt worden in een percentage van deze lasten. Uitgegaan wordt van de volgende indeling:

- 8 t/m 13 punten 8%
- 14 t/m 20 punten 10%
- 21 t/m 26 punten 12%
- 27 t/m 32 punten 14%

Bij de uitkomst van 20 punten komt dit neer op een te vormen deelbuffer van 10% van de lasten van de gewone dienst. Gekoppeld aan de cijfers van de primitieve begroting 2017 betekent dit een bedrag van € 9,7 miljoen. Ten opzichte van de begroting 2016 heeft geen wijziging plaatsgevonden in de scorekaart.

Ad 2. Baten gewone dienst

Voor dit onderdeel wordt een deelbuffer aangehouden van 10% van de omvang van de Algemene Uitkering. Daarbij wordt verondersteld dat daarmee ook alle overige inkomsten en mutaties zijn ondervangen. De ervaring leert in ieder geval dat de meeste en meest omvangrijke mutaties plaatsvinden binnen de Algemene Uitkering. De geraamde opbrengsten bedragen ruim 50% van de totale gemeentelijke dekkingsmiddelen en zijn gevoelig voor conjuncturele ontwikkelingen. Gekoppeld aan de cijfers van de primitieve begroting 2017 betekent dit voor Hellevoetsluis een bedrag van € 4,8 miljoen.

Ad 3. Grondexploitatie

Bij dit onderdeel wordt afgeweken van de objectieve methode. Voor dit onderdeel wordt per project een risicoanalyse opgesteld. Het totaal van de geprognosticeerde risico's van alle projecten is bepalend voor de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen op dit punt.

Ad 4. Balans

Dit onderdeel vereist een iets andere benadering. Het totaal van de afgegeven borgstellingen en financiële deelnemingen moeten hierbij worden meegewogen. Deze maken echter niet volledig onderdeel uit van het balanstotaal. Deze zaken worden echter door de accountant wel betrokken bij het oordeel over de jaarrekening. Voor dit onderdeel wordt gewerkt met deelbuffer 1% van het balanstotaal. Deze berekeningen leiden voor dit onderdeel tot een theoretisch berekend maximaal noodzakelijk weerstandsvermogen van € 1,4 miljoen.

Het totaal benodigde weerstandsvermogen bedraagt (in mln):	
Lasten gewone dienst	€ 9,8
Baten gewone dienst	€ 4,8
Grondexploitatie	€ 2,2
Balans	€ 1,4
Totaal	€ 18,2

2.15 CONCLUSIE

De praktijk wijst uit, dat risico's niet allemaal tegelijk manifest worden. Volstaan kan dus worden met een lagere risicobuffer dan het theoretisch berekende maximum. Door de gemeenteraad is gekozen voor een percentage van 60, hetgeen neerkomt op een risicobuffer van € 10,9 miljoen. Ter vergelijking: in de begroting 2016 werd een risicobuffer aangehouden van € 10 miljoen. Jaarlijks wordt de benodigde risicobuffer herijkt. De geraamde stand van de Algemene Reserve voldoet net aan de benodigde risicobuffer. Toevoeging van het begrotingssaldo is noodzakelijk om naar het gewenste ratio te groeien. Om binnen de gewenste buffer te komen (ratio 1.2 – 1.4) is minimaal een weerstandsvermogen van € 19 mln. en maximaal € 22,4mln. nodig.

Weerstandsvermogen (in mln)	
Nieuw berekend weerstandsvermogen	€ 18,2
Risicobuffer 60%	€ 10,9
Kickersbloem III (100% zie hieronder)	€ 5,6
Benodigd	€ 16,5
Beschikbaar	€ 17,6
Over	€ 1,1

Kickersbloem III

Eind 2015 is de grondexploitatie vastgesteld waardoor het complex Kickersbloem 3 over is gegaan naar Bouwgrond In Exploitatie (BIE). Het risicoprofiel bedraagt € 5,6 mln. Onze accountant stelt zich op het standpunt dat het niet is aan te bevelen om hierop nog 60% verlaging toe te passen. Gezien de opbouw van de business case en de financiële omvang van de risico's in dit project sluiten wij ons hierbij aan.